



Tekst:
Sven Grønborg
Foto:
Martin Ravn

- Kunstmuseerne skal ikke sælge ud af sine billeder, selv om de måske aldrig kommer ud af magasinerne. Et kunstmuseum og dets samling har sin egen historie, som man skal have respekt for og værne om, og dertil hører også de billieder, som man måske nu synes er fejl-indkøb.

Det siger museumsinspektør Claus Hagedorn-Olsen, Horsens Kunstmuseum, Lunden, som dermed går ind i debatten om, hvorvidt museer bør sælge ud af kunstværker, der bare fylder op i magasinerne og aldrig bliver vist for publikum.

Diskussionen har kørt i flere år med Aarhus Kunstmuseums direktør, Jens Erik Sørensen, som en af fortalere for at bedre museernes muligheder for at rense ud i samlingerne. Og det har pustet nyt liv i debatten, at Aarhus Kunstmuseum netop har åbnet en ny udstilling, »Billeder fra mørket«. Den består af et halvt hundrede billeder fra museets magasin, som museets direktør gerne så udskilt fra samlingen.

Samtidig viser også Randers Kunstmuseum under titlen »Fra magasinets gemmer« en udstilling af de billeder, som til daglig frister en tilværelse i magasinet og kun sjældent kommer frem i lyset, fordi den kunstneriske kvalitet efter museums-ledelsens mening ikke er i top. Men her er museets leder, Finn Terman Frederiksen, modstander af, at museer skiller sig af med kunstværker.

Ikke Økonomisk redningsplanke

Den holdning deles altså af hans kollega i Horsens, Claus Hagedorn-Olsen, der ikke er udelte begejstret for, at debatten er blusset op igen.

- Et af problemerne er, at man gennem debatten har givet den opfattelse, at museerne kan skaffe sig mange penge gennem salg af billeder. Dermed har man blandt befolkningen og hos visse politikere fået skabt det indtryk, at man her har en redningsplanke, som kan løse kunstmuseernes økonomiske problemer. Og det er en stor fejl, siger lederen af Horsens Kunstmuseum gennem mere end syv år.

Han har netop gennemgået museets samling, der består af 200-250 malerier, ca. 100 skulpturer og omkring 1000 stykker grafik og tegninger.

- Ingen kunne vel drømme om at sælge kunstværker, der af og til indgår i udstillinger. Og ved gennemgangen af samlingen har jeg kun fundet ca. 15 malerier, som aldrig har været oppe at hænge og formentlig heller ikke kommer det i min tid. Desuden har vi 8-10 skulpturer - heraf fire gipsafstøbninger, som aldrig bliver vist for publikum.

F,fter vurd.,ring

Kunstmuseer skal ikke sælge ud af billederne

Museumsinspektør: Man skal have respekt for museernes historie

ville det hele kunne indbringe 50-75.000 kr. ved salg, og det kan jo ikke løse nogen problemer.

- Et andet argument for at sælge de *kunstværker, der aldrig bliver udstillet, har været, at det er dyrt at opbevare og restaurere dem.*

- Det problem er blevet stærkt overdimensioneret. For det første er det ikke særlig dyrt at opbevare disse billeder. De billeder, vi ikke bruger til udstillinger, tager vi ud af rammerne og pakker ned og stiller et sted, så de ikke tager skade. Vi bruger ikke penge på at vedligeholde dem, så i praksis koster det kun lidt plads at opbevare dem. Hvis de skal restaureres, er det fordi, de skal op at hænge på en udstilling, og så har vi jo fået brug for dem.

- For det andet er mange af billederne langtidslånt til f. eks. plejehjem og andre offentlige institutioner. Det synes jeg er en bedre ide end at sælge dem. Så kan mange mennesker få glæde af dem, og vi kan få dem tilbage, hvis vi engang får brug for dem i museums-sammenhæng. Man kan jo forestille sig, at man om 10 år har en helt anden synsvinkel på billedkunsten, som ville gøre, at man blev ked af, at man havde udskilt billeder fra samlingen. Nogle billeder er måske i sig selv ikke særlig interessante og værdifulde, men hvis de iver brugt i en sammen-

hæng, kan de være med til at fortælle en historie, så helheden bliver spændende, siger Claus Hagedorn-Olsen.

Solgte værdifulde billeder for en slik

At det ikke altid vil vise sig at være en god ide for museer at skille sig af med tilsyneladende mindre værdifulde og uinteressante kunstværker, viser eksempler fra Randers Kunstmuseum, der ved en udrensning i 1958 skilte sig af med en række billeder, museet bagklogskabens lys næppe ville have solgt i dag.

For priser på mellem 2400 og 1500 kr. solgte museet billeder af Peter Ilsted, P.S.Krøyer og Michael Ancher. Det skete, før Skagen- og guldalderfeberen var begyndt at rase på auktionerne.

I 1985 blev Krøyer-billedet således af Bruun Rasmussen vurderet til mellem 150.000 og 200.000 kr. Året efter blev Ilsteds billede »Moder med sit barn« solgt hos Christies i London for 433.500 kr., og Krøyer-billeder handles i dag til priser på flere millioner kr.

Gaver

- *Mange af museernes billeder har de modtaget som gaver. Vil det ikke give problemer, hvis man begynder at sælge ud af dem?*

- Jo, det kan få den kedelige konsekvens, at folk ikke mere vil forære os billeder, hvis de får indtryk af, at der er risiko for, at vi senere sliger dem, siger Claus Hagedorn-Olsen.

- Er det så ikke også de billeder, muse

- Nej, det kan man ikke sige. Vi tager ikke mod en gave, bare fordi den er gratis. Jeg siger kun ja til at modtage en gave til museet, hvis jeg mener, det er et museumsstykke, der har den fornødne kvalitet og passer til vores samling og profil. Sådan arbejder de fleste af mine kolleger.

- Langt den største del af danske museumsfolk er også imod, at vi begynder at sælge ud. Museerne er kulturhistoriske institutioner, og dertil hører også museets egen historie, som vi skal have respekt for.

- Vi skal respektere tidligere museums-ledere og -bestyrelser og de kunstværker, de har anskaffet. Ingen har jo købt dårlige værker ind til samlingen. Der er da billeder, vi i dag ikke synes er så interessante og værdifulde. Men det synes man, da de blev anskaffet, og hvis man nu udskiller dem fra samlingen, fjerner man et stykke historie.

- Det hører med til historien, at vi kan se, hvilke billeder der på forskellige tidspunkter er blevet betragtet som god kunst. Smagen og opfattelsen af, hvad

der er godt, ændrer sig med tiden, men vi skal have mange perioder og retninger repræsenteret, ellers er det ikke et museum. Så kunne vi ligeså godt slet ikke have en samling, men bare skifte mellem udstillinger af, hvad der er oppe i tiden. Problemet er at få oprettet en samling, som både er interessant her og nu og også siger mennesker noget om 10-20 år.

Færre magasinstykker

- Fremover vil det blive en mindre og mindre del af museernes billeder, der aldrig kommer ud af magasinerne. Pro vins-museerne er de seneste 10-15 år blevet mere professionelle. Der er kommet større faglig ekspertise til, og det skulle gerne betyde, at der bliver anskaffet færre magasinstykker.

- Jeg har i hvert fald ikke dårlig samvittighed over nogle af de ting, vi har købt i min tid. Jeg tror ikke, nogle af dem bliver magasinstykker, men jeg ved selvfølgelig ikke, hvordan man vil betragte dem i fremtiden. Hvis jeg har dårlig samvittighed, er det tværtimod over ting, vi på grund af pengemangel ikke har kunnet købe.

- Er der ikke en tendens til, at mange kunstmuseer kommer til at ligne hinanden meget med et, to eller tre værker af hver af de kendteste danske kunstnere?

Claus Hagedorn-Olsen viser et par af de malerier fra Horsens Kunstmuseums magasin, som ikke har været udstillet i de godt syv år, har har været leder af m useet: Til venstre et blomsterbillede af Cathrine Ebeling (f. 1855) og til højre en interiørbillede g Julius Jersild (f.1846). På væggen hænger to billeder fra museets nuværende udstilling som et eksempel på, at der godt kan komme noget interessant ud af at udstille ældre og ny kunst sammen: T. v. er det Cilius Andersens »Moder med barn ved brystet« fra 1892 og t.h. et maleri af Michael Kvium fra 1986 uden titel. (Foto: Martin Ravn)

Og kunne man ikke gennem bedre muligheder for at udskille værker ved salg eller bytte med andre museer skabe mere specialiserede og dermed mere interessante museer med flere værker af færre kunstnere?

- Ligesom mange andre museer har vi de seneste tre-fire år specialiseret os mere og arbejdet hen mod at få vores egen profil. Holdningen er nu, at vi i stedet for et par værker af mange forskellige kunstnere hellere vil have 10-15 værker af færre, yngre kunstnere, vi tror på.

- Vi er begyndt at samle på moderne, eksperimenterende billedkunst. Det er kunstnere, der udforsker nye områder indenfor billedkunsten og stiller spørgsmål til, hvordan verden ser ud. De forsøger at beskrive den verden, vi har her og nu, og anvender nye metoder i stedet for at gøre det som i 20'erne, 40'erne eller 60'erne. Men det er først om 10-20 år, man vil museum.

- Vi gør ikke noget for at øge den gamle samling, også fordi det er blevet for dyrt. Men vi skal alligevel beholde den, så publikum har en chance for at gå tilbage og se, hvordan kunsten har udviklet sig, og hvilke elementer fra tidligere tiders kunst, der stadig bliver brugt. Det kan medvirke til at gøre den moderne kunst mere tilgængelig.

Skal betjene lokalbefolkningen

- *Kunne de interesserede ikke bare køre til et andet museum, hvis de ville se billeder af andre kunstnere?*

- Nu er det jo ikke alle, der synes, at al den kunst er lige så interessant, som jeg selv. Dem skal vi ikke fratage muligheden for at se et stykke kulturhistorie ved at sælge ud af vores samling. Kunstmuseet er opstået for først og fremmest at betjene lokalbefolkningen, for at give mennesker i lokalområdet mulighed for at få et indblik i kunst- og kulturhistorien. Museet skal også være et tilbud til mennesker, der ikke har mulighed for eller lyst til at køre hele landet rundt for at få det indblik.

- I øvrigt giver museumsloven os allere-de mulighed for at udskille værker fra samlingen ved langtidsdeponering, bytte eller salg til andre statsanerkendte museer. Kulturministeren kan efter indstilling fra Statens Museumsnævn give tilladelse til, at værker tages ud af samlingen.

- Men man skal passe på ikke at gøre det for let at udskille billeder. Det kunne friste svage sjæle til at sælge fine ting for at skaffe penge til helt andre formål. Og en ny museumsledelse, der jo gerne vil markere sig hurtigt, kunne blive fristet til at rense kraftigt ud i den samling, som forgængerne har bygget op, og det kunne ødelægge kunstmuseernes kulturhistoriske funktion som en slags »museets eget museum«, siger lederen af Horsens Kunstmuseum, Claus Hagedorn-Olsen.

De modstridende synspunkter omkring udskillelse af museernes gamle magasinbilleder mødes i aften ved en panel-diskussion på Randers Kunstmuseum.